

Innspill til ny Digitaliseringsstrategi

Bakgrunn

Regjeringen har startet arbeidet med ny nasjonal digitaliseringsstrategi som skal stake ut kursen for videre digitalisering av offentlig sektor. Målet er en sterkere samordning og utvikling av helhetlig politikk som går på tvers av offentlig og privat sektor. Det er invitert til innspillsrunder, og DigiViken har tatt utfordringen og gjennomført en prosess sammen med våre medlemskommuner og Fylkeskommunen.

Våre faggrupper og medlemmer har vært invitert og sektorer og fagmiljøer har kommet med sine synspunkter. Dette dokumentet oppsummerer innspillene og ideene som har kommet fremkommet.

Våre medlemmer står også fritt til å levere egne innspill til høringen.

Innspill

Den digitale transformasjonen påvirker alle samfunnsområder og det er viktig at kommunene tilpasser seg dette og benytter digitalisering som et verktøy for å forbedre tjenestene, effektivitet og innbyggernes digitale opplevelse. Kommunene står ovenfor store utfordringer fremover med endringer i demografi som vil utfordre dagens måter å levere tjenester på. Teknologi og digitale løsninger må benyttes der det er hensiktsmessig og gir gevinster.

Det er gjennomgående mye positive tilbakemeldinger på den eksisterende strategien, og innspillsrundene anbefaler å bygge videre på denne. Et forbedringspunkt kan være definere tydelige mål som følges opp med tiltaksplaner og at man til enhver tid kan se status på disse.

Søkelys på kommunenes utfordringer

Det nevnes at det kan oppfattes som dagens strategi i liten grad setter søkelys på kommunenes utfordringer, og at strategien bør ta utgangspunkt i en gjennomsnittskommune, men med muligheter for skalering. De fleste kommuner i Norge er små kommuner, men skal levere de samme tjenestene som alle andre, og innbyggerne har forventning om et like godt tjenestetilbud.

Sterkere styring

Tar man utgangspunkt i en gjennomsnittskommune med begrensede fagmiljøer innen digitalisering er det utfordrende å kunne henge med på teknologisk utvikling og digital transformasjon. Det fremkommer derfor fra kommunene ønske om en sterkere styring og flere standardiserte tjenester som reduserer valg og forenkler implementering av nye løsninger. Gode eksempler er tjenestene som leveres på KS-Fiks plattformen. Beslutningsprosesser bør i større grad være sentralisert der det er nødvendig for å sikre samordning og standardisering.

Standardisering

Sterkere styring handler også om tydeligere standarder som det offentlige kan settes som krav til leverandører, som kan bidra til forenklet implementering og utnyttelse av de data som finnes og som kan utnyttes på nye måter. Utnyttelse av data og tilgang til disse kan bli en suksessfaktor for å kunne utnytte mulighetene som ligger i Kunstig intelligens. Kommunene må også ha fokus på hvilke data de har og kvaliteten på disse for å utnytte mulighetene.

Plattform og innovasjon

I utviklingen av tjeneste til innbyggere bør man opprette en felles plattform der kommuner med gode løsninger kan legge sine tjenester. Plattformen kan sette krav til tjenestene som legges dit, slik at det blir enklere for andre kommuner å ta de i bruk. Det kan også sees på finansieringsordninger som gjør at man kan få tilbakebetalt utviklingskostnaden. Plattformen kan også vurderes å være tilgjengelig for kommersielle leverandører.

Robotisering og kunstig intelligens

Ulike former for Kunstig Intelligens, RPA-roboter og IoT griper raskt inn i tjenestene og vil kunne endre mange av dagens arbeidsprosesser. Utfordringen for mange kommuner er å navigere i dette og utnytte mulighetene det gir. Dette starter med hvilke retningslinjer det offentlige skal styre etter, men også erfare av hverandre og dele løsninger som utvikles. Hvordan kan de ulike sektorene ta i bruk ulike teknologier på en effektiv måte, høste gevinster og unngå fallgruvne. Her kan det være muligheter for utviklingsprosjekter innenfor sektorene og fagområdene.

Vi oppfordrer også til å sette fart i utviklingen av norske/nordiske språkmodeller/KI løsninger som forholder seg mer til lokale forhold, lovverk, verdier og kultur.

Kompetanseheving

Kompetanse rundt teknologi, digital transformasjon, endringsledelse og arbeidsprosesser er sentrale områder for kommunene. Ikke bare for ansatte og ledere, men også for politikere som har behov for forståelse for å kunne ta de riktige beslutninger rundt tjenesteutvikling der teknologi og digitalisering vil være førende fremover. Det bør utarbeides et nasjonalt kompetanseprogram for ledere og politikere. Ansatte må ha evne til å ta i bruk digitale verktøy, og å reflektere rundt riktig og forsvarlig bruk. Manglende kompetanse er i stor grad til hinder for utvikling av kommunenes digitale tjenester.

Offentlig forvaltning bør også ta et tydeligere ansvar og være en pådriver for kompetanseheving og økt digital modenhet for innbyggere. Teknologi og digitalisering blir en stadig viktigere del av innbyggernes liv og er helt sentralt for å levere gode tjenester i fremtiden. Dette innebærer at befolkningen må holde tritt med utviklingen og bli dyktige brukere av teknologi. Det offentlige bør derfor tilby relevante kompetansehevende aktiviteter som kan hjelpe folk i alle aldre og med ulik bakgrunn til å utvikle digitale ferdigheter. Et godt eksempel på dette er Dlgihjelpen som mange kommuner har etablert.

Tydelige arenaer

Det bør fortsatt legges vekt på å klargjøre styringsstrukturer nettverk og andre arenaer. Det er et utall ulike strukturere som i mange tilfeller arbeider med de samme problemstillingene parallelt. En bedre samordning vil kunne gi bedre utnyttelse av ressurser. Det er også et poeng at man sørger for at det er sammenheng mellom alle strategiene som utformes og at det er sammenheng i årsplaner og tiltaksplaner.

Bredbånd til innbyggere og næringsliv

Tilgang til bredbånd er en forutsetning for digitalisering av tjenester. Det må fortsatt være fokus og settes av midler til å finansiere utbygging i områder som leverandørene ikke finner det kommersielt interessant å investere i.

Sikkerhet og personvern

Det må fortsatt være fokus på sikkerhet og personvern og beskyttelse av brukernes data og privatliv. Men man må også ha mekanismer som gjør at lovverk ikke hindrer verdifulle løsninger for innbyggere, næringsliv og frivillighet. Man må beskytte med samtidig tillate.

Man bør intensivere arbeidet med å få på plass et Kommune CERT og løsninger som kan hjelpe kommuner med sikkerhetsarbeidet.

Økonomi, finansiering og gevinster.

Det må etableres gode finansieringsordninger som støtter koordinert utviklingsarbeid og optimaliserer bruken av midler og ressurser på nasjonalt nivå. Den manglende koordineringen mellom ulike forvaltningsnivå og anvendelse av ressurser til digitalisering fører i dag til en redusert effekt av disse midlene.

For å forbedre dette, må det stilles krav til gevinstrealisering og måling av effekter av de ulike digitaliseringsinitiativene. Digitaliseringen har bred innvirkning på alle forvaltningsnivåer i offentlig forvaltning, hvor en investering på ett nivå, som i kommunesektoren, kan gi gevinster på andre områder.

Imidlertid finnes det i dag ingen ordninger som sikrer at den som tar kostnadene ved en investering også får sin del av gevinsten. En ny strategi må derfor legge større vekt på finansiering og samhandling på tvers av forvaltningsnivåene.

Strategien må også i større grad fokusere på samhandlingen mellom privat og offentlig sektor, spesielt med tanke på ordninger med startoffs (<https://anskaffelser.no/innovasjon/startoff>), som må forsterkes og videreutvikles.

Avslutning

Gjennom prosessen med våre kommuner har vi fått mange gode innspill og refleksjoner. Hovedpunktene som går igjen, er;

- Bygg videre på dagens strategi

- Fokuser på kommunens utfordringer

- Et ønske om sterkere styring og flere felles løsninger

- Fokus på måloppnåelse og årlige tiltaksplaner

Gjennom disse innspillene håper vi å bidra til å forme en fremtidsrettet digitaliseringsstrategi. Målet er ikke bare å møte dagens digitale utfordringer, men å utvikle en tilpasningsdyktig og robust strategi som kan navigere i morgendagens digitale landskap.

På vegne av DigiViken sine medlemmer

51 kommuner og Viken Fylkeskommune

www.digiviken.no